

6-7 YOSHLI BOLALARNI MAKTAB TA'LIMIGA TAYYORSHINING AXAMIYATI

Gulnoza Ilxom qizi Xasanova
JDPU, MTM kafedrası o'qituvchisi

Xavasxon Yoqubova
Sitora Abdunazarova
JDPU, Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalari

ANNOTATSIYA

Yosh avlodni barkamol, sog'lom va komil inson ruhida tarbiyalash muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu maqolada 6-7 yoshli bolalarni maktab ta'limiga tayyorshining axamiyati haqida so'z borgan.

Kalit so'zlar: maktab faoliyatida uyg'unlashuv, ijod qilish, sog'lom va yetuk, milliy qadriyatlar, milliy an'analar, milliy tarbiya, maktab ta'limi, ta'limga sifatli tayyorlash.

ABSTRACT

It is important to educate the young generation in a mature, healthy and perfect human spirit. This article talks about the importance of preparing 6-7 year old children for school education.

Keywords: harmony in school activities, creativity, healthy and mature, national values, national traditions, national education, school education, quality preparation for education.

KIRISH

Jamiyatimizning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotini jadallashtirish, inson omilini vujudga keltirish davr talabiga aylandi. Maktabga tayyorlov guruh bolalarini sog'lom va yetuk bo'lish masalalari hamisha insoniyatni qiziqtirib kelgan va ijod qilishga yo'naltirgan masalalardan biridir.

O'zbekiston Respublikasining mustaqillikka erishishi, jamiyat hayotining barcha sohalarida amalga oshirilayotgan poklanish, ma'naviy va jismoniy barkamol yosh avlodni tarbiyalash borasida ham jiddiy o'zgarishlar qilishni taqozo etdi. Jumladan, yoshlarni jamiyatdagi o'rni, yoshlarni tarbiyalashga bog'liq milliy an'analar, sermazmun milliy qadriyatlarning ildizlari ajdodlarimiz merosini o'rganish va ommalashtirish,

milliy tarbiyada umuminsoniy qadriyatlarining o'rnini yuksaltirish va uning maktab faoliyatida uyg'unlashuvini ta'minlash, o'zbek oilasiga xos xususiyatlarni (mentalitetini) yaratish va keng targ'ib etish jamiyatning asosiy negizi hisoblanmish istiqloq mafkurasiga mos shaklan va mazmunan shakllantirish bolalarni maktab ta'limiga sifatli tayyorlashning garovidir.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Tayyorlov guruh bolalarini maktab ta'limiga maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyalanayotganida tayyorlanadi. Bunda u maktabda o'quvchilarga qo'yiladigan har xil talablar bilan tanishadi, fan asoslarini o'rganish uchun biologik va psixologik jihatdan tayyor bo'ladi. Ta'limga psixologik tayyorlik deganda, bolaning ob'ektiv va sub'ektiv jihatdan maktab talabiga munosibligi nazarda tutiladi. U maktab ta'limiga avval psixologik jihatdan tayyorlanadi. Binobarin, uning psixikasi bilim olishga etarli darajada rivojlanadi. 6-7 yoshdagi bola idrokining o'tkirligi, ravshanligi, sofliqi, aniqligi, o'zining qiziquvchanligi, dilkashligi, xayrixohligi, ishonuvchanligi, xayolining yorqinligi, xotirasining kuchliligi, tafakkurining yaqqolligi bilan boshqa yoshdagi bolalardan ajralib turadi. Maktab ta'limiga tayyorlanayotgan bolada diqqat nisbatan uzoq muddatli va shartli barqaror bo'ladi. Bola diqqatining xususiyatlari roli va syujetli o'yinlarda, rasm chizish va qurish-yasash mashg'ulotlarida, loy hamda plastilindan o'yinchoqlar tayyorlashda, o'zgarlar nutqini idrok qilish va tushunishda, matematik amallarni yechishda, hikoya tinglash va tuzishda ko'rinadi.

NATIJALAR

Bola o'z diqqatini muayyan ob'ektga yo'naltirish, to'plash, taqsimlash bo'yicha ma'lum darajada ko'nikmaga ega bo'lib, o'z diqqatini boshqarish va kerakli paytda to'plashga intiladi. Uning xotirasi qiziqarli, ajoyib-g'aroyib, kishini taajjubga soladigan ma'lumot va hodisalarni puxta esda olib qolish, esda saqlash, esga tushirish imkoniyatiga ega bo'ladi. Shu davrgacha bevosita kattalar rahbarligida u yoki bu axborotlarni o'zlashtirib kelgan bo'l-sa, endi o'z xohish-irodasi bilan zarur ma'lumotlar to'plashga, o'z oldiga aniq maqsad va vazifa qo'yishga harakat qiladi, bolaning ana shu faolligi xotirasining muayyan darajada rivojlanganini bildiradi. U she'r, hikoya va ertaklarni esda qoldirish uchun go'yo takrorlashi, yod olishning eng qulay yo'l va usullaridan foydalanishi ta'lim jarayonida unga juda qo'l keladi. Birinchi sinf o'quvchisi ko'pincha yaqqol obrazli xotiraga suyanib bilish faoliyatini tashkil etsa ham, bu ish xotiraning boshqa turlarini inkor qilmaydi, aksincha, ta'lim so'z-mantiq xotirasini

taqozo etadi. Soʻz– mantiq xotirasining mavjudligi maʼnosini tushunib esda olib qolish jarayonining samaradorligi ortishiga keng imkoniyat yaratadi. Tajribadan maʼlumki, bola maʼnosiz soʻzlardan koʻra maʼnodor tushunchalarni birmuncha tez va mustahkam eslab qolish xususiyatiga ega. Uning nutqi maktab taʼlimiga tayyorgarlik bosqichida kattalar bilan muloqotga kirishish, kishilarning fikrini uqib olish va toʻgʻri idrok qilish darajasida, nutqining tuzilishi esa grammatika qoidalariga mos, mantiqan izchil, ifodali, miqdor va koʻlam jihatdan fikr almashishga yetarli boʻladi.

MUHOKAMA

Yirik psixologlarning tadqiqotlariga qaraganda oqilona tashkil qilingan taʼlim jarayoni mazkur yoshdagi bolalarning tafakkurini jadal rivojlantiradi. Masalan, ular lingvistika, fizika, matematikaga doir ilmiy tushunchalarni oʻzlashtiradilar, soddaroq masalalar tuzadilar, engilroq mashqlarni bajara oladilar, ijodiy va mahsuldor fikr yuritishga intiladilar.

1. Olti yoshli bolaning maktab taʼlimiga psixologik jihatdan tayyorligining obektiv tomoniga reja asosida, tartibli, maqsadga yoʻnaltirilgan, bola turmushi va faoliyatining tafovutlari, sharoitlari, oʻziga xosligi, uning sihat-salomatligi, usuliy jihatdan tayyorgarligi, oddiy koʻnikmalarni oʻzlashtirgani kabi omillar kiradi.

2. Bolani maktab taʼlimiga psixologik tayyorlanishining subʼektiv tomoniga esa uning maktabda oʻqish xohishi, intilishi, katta yoshdagi odamlar bilan muloqotga kirishish istagi mazkur tayyorgarlik bilan uzviy bogʻliqdir. Bolada shu davrga kelib, oʻqish, bilim olish haqida toʻgʻri tasavvur shakllanadi. U maktab jamoasi aʼzolarining masʼuliyatli vazifalarini anglaydi va ularga itoat qilishga, ularning koʻrsatmalarini bajarishga moyil boʻladi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, bola maktab oʻquvchisi boʻldi. Uning hayotida burilish yuzaga keldi. Uning asosiy faoliyati, birinchi va eng muhim vazifasi oʻqish, yaʼni yangi bilimlarni koʻnikma va malakalarni orttirishdan, tabiat hamda jamiyat haqida sistemali maʼlumotlar toʻplashdan iborat boʻlib qoladi. Oʻz-oʻzidan maʼlumki, kichik maktab yoshidagi oʻquvchilarda oʻqishga nisbatan yuksak javobgarlik munosabati birdaniga tarkib topib qolmaydi. Garchi bunda anchagina individual farqlar kuzatilsa ham, oʻqishga boʻlgan munosabatlar va motivlarning rivojlanish dinamikasi odatda qonuniy xarakterga ega boʻladi. Yuqorida koʻrsatib oʻtilganidek, odatda, yetti yoshli bolalar taʼlimning boshlangʻich davrida maktab mashgʻulotlarining yaqin kelajakdagi istiqbollarni ijobiy idrok qiladilar. Bolalarda hatto xarakterli xususiyatlari jihatidan farq

qiladigan o‘ziga xos ehtiyoj ham bor. Bu aslida, hali o‘qishga, bilim, ko‘nikma va malakalarni o‘zlashtirishga bo‘lgan ehtiyoj emas, biron yangi narsani, tevarakatrofdagi voqelik hodisalarini bilishga bo‘lgan ehtiyoj ham emas, balki o‘quvchi bo‘lish ehtiyojidir desak mubolag‘a bo‘lmaydi.

REFERENCES

1. F.R.Qodirova. R.M Qodirova. «Bolalar nutqini rivojlantirish nazariyasi va metodikasi». T., «Istiqlol», 2006.
2. Axmedjanov M.M., Xo‘jaev B.Q., Hasanova Z.D. Pedagogik mahorat- Buxoro Davlat universiteti, 2014
3. Manzura, N. (2021). Sustainable Activity in the Teaching Profession and Its Foundations. *PsychologyandEducationJournal*, 58(2), 1339-1345.
4. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Ta‘limda innovatsion texnologiyalar / Ta‘lim muassasalari o‘qituvchi-o‘qituvchilari uchun amaliy tavsiyalar. – T.: “Iste‘dod” jamg‘armasi, 2008. – 180 b.

